

ПРОБЛЕМИ ОРГАНІЗАЦІЇ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ СТУДЕНТІВ У МЕДИЧНОМУ КОЛЕДЖІ

М. А. Давидчук

Криворізький медичний коледж

У роботі проаналізовано зміст і сутність поняття «самостійна робота студентів». Визначено її основні функції та проблеми впровадження у контексті навчально-виховного процесу медичного коледжу. Виокремлено перспективи подальшого наукового пошуку.

THE PROBLEMS OF STUDENT'S INDEPENDENT WORK ORGANIZATION AT MEDICAL COLLEGE

M. A. Davydchuk

Kryvyi Rih Medical College

The work considers the subject matter and the backbone of the notion "student's independent work"; determines the main functions and problems of implementation into the educational-bringing-up process at Medical College. The horizons of further scientific exploration are pointed out.

Вступ. Світові тенденції розвитку медичної галузі на теренах України характеризуються реструктуризацією освітньої та професійної складових, що передбачає перехід на багаторівневу систему надання допомоги населенню. Такий процес вимагає активного впровадження методів прогресивного навчання, що спрямовані на практичний результат професійного значення. Формування умінь студентів не лише засвоювати певний обсяг навчального матеріалу, а й здатності до самостійного пізнання, творчого мислення у розв'язанні проблем, аргументованого відстоювання власних позицій – основне завдання сучасних викладачів. Відтак, очевидною постає необхідність звернення особливої уваги на питання організації самостійної роботи студентів як такої, що забезпечить підвищення професійної компетенції майбутніх фахівців медицини.

Основна частина. Ретроспективний аналіз інформаційних джерел вимагає висвітлення теоретичної складової психолого-педагогічних аспектів самостійності у навчанні, нового осмислення понять, покладених в їх основу.

Л. Вяткін пропонує розглядати цю категорію як вид навчальної діяльності, за якого в умовах систематич-

ного зменшення безпосередньої допомоги викладача виконуються навчальні завдання, що сприяють усвідомленому і міцному засвоєнню знань, умінь і навичок та формуванню пізнавальної самостійності як риси особистості [1].

І. Зимня розуміє самостійність у навчанні як цілеспрямовану діяльність суб'єкта, внутрішньо мотивовану, розподілену самим суб'єктом на сукупність необхідних для виконання дій, яка коригується суб'єктом у процесі й у результаті діяльності [2].

Цікавою для нас є позиція Г. Зайчук та М. Романової щодо розуміння студентами самостійної роботи як вільної за вибором, внутрішньо мотивованої діяльності, що передбачає усвідомлення мети, прийняття завдання, додання їй особистісного змісту, підпорядкування виконанню цього завдання інших інтересів і форм своєї зайнятості [3].

Позиціонує як систематичну, планомірну, цілеспрямовану пізнавальну діяльність, у процесі якої студент завжди сам сприймає, аналізує, узагальнює і конспектує навчальний матеріал, поглиблює і закріплює знання, у процесі чого формує уміння розумової діяльності та самостійності як риси особистості, З. Кучер [4].

Особливого значення набувають наукові дослідження О. Малихіна. Науковець витлумачує означену дефініцію як діяльність, спрямовану на особистісне і професійне самовдосконалення, в основі якого лежить усвідомлена орієнтація суб'єкта на самостійне здобування знань, розвиток індивідуальних здібностей і стійке мотиваційно-вольове прагнення до самонавчання, самоуправління, самореалізації, саморозвитку, самовдосконалення [5].

Подальше студювання наукової літератури дозволило визначити дихотомічність процесу самостійності. О. Василенко наголошує на здійсненні такої роботи під керівництвом викладача, але без його безпосередньої участі, в індивідуально обраному часі й місці, що завершується досягненням певних результатів [6].

Таку позицію підтримує І. Шимко, розглядаючи самостійну роботу як різні види індивідуальної чи колективної діяльності студентів, яка здійснюється ними на аудиторному і позааудиторному заняттях чи вдома без участі викладача безпосередньо [7].

Двоспрямованість самостійної роботи передбачає сумісну діяльність викладачів і студентів, спрямовану на своєчасне та успішне опанування навчальної програми. Роль студентів полягає у виконанні певних завдань, що забезпечать розвиток професійних компетентностей, здатність до інноваційної діяльності та самоосвіти. Змінюються й функції викладача. Із носія аксіоматичної інформації він перетворюється на консультанта, опосередкованого спостерігача. Проте власне контролююча функція залишається незмінною.

За результатами аналізу наукової розробки проблеми можна зробити висновок, що самостійна робота розглядається як комплекс умотивованих дій студентів, спрямований на виконання завдань у навчальний або вільний час під опосередкованим контролем викладача.

Ознайомлення із дослідженнями В. Буряка, Л. Кондрашової, О. Лаврентьєвої, О. Малихіна, П. Підкасистого, урахування специфіки медичного навчального закладу дозволило увиразнити такі основні функції самостійної роботи студентів:

- 1) формування позитивної мотивації до якісного засвоєння та практичного використання навчального матеріалу;
- 2) усвідомлення суспільної значущості обраної професії та підвищення відповідальності за вибір та виконання діагностичних, медичних й профілактичних заходів;

3) сприяння розвитку загальних та професійних компетентностей;

4) забезпечення умов саморозвитку, самовдосконалення і, як наслідок, конкурентоспроможності майбутніх фахівців.

Однак власні спостереження та досвід роботи дають можливість говорити про те, що викладачі часто стикаються з небажанням студентів навчатися самостійно, здобувати нові знання та вдосконалювати уміння через пошук і вправи. Майбутні медики прагнуть отримувати готову інформацію від лектора, не докладаючи зусиль.

Задля підтвердження таких поглядів ми провели анкетування студентів Криворізького медичного коледжу. В опитуванні брали участь 106 респондентів, з-поміж яких 48 осіб – студенти II курсу та 58 – випускні групи за спеціальністю «Лікувальна справа». Компаративний аналіз показав, що 8 % виконують завдання до самостійного опрацювання регулярно, усвідомлюючи їх важливість. Причому відсотковий показник підвищується на IV курсі та становить 15 %. Задля отримання позитивної оцінки самостійно працюють 86 % опитаних. Їхні роботи характеризуються формальністю й поверхневистю. Та 6 % з-поміж студентів нового набору не виконують такі завдання взагалі. На останніх курсах такої негативної динаміки не спостерігається, проте й кількість активних студентів занадто мала.

Результати діагностики подаємо у вигляді діаграми (рис.): де ряд 1 – студенти II курсу; ряд 2 – студенти випускних груп.

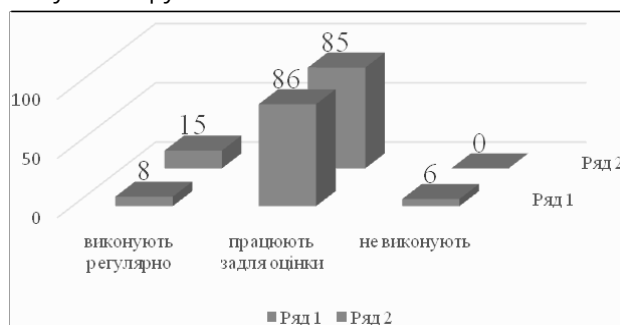

Рис. Результати анкетування студентів щодо виконання самостійної роботи (у %).

Висновки. Ми вбачаємо основну причину низької активності щодо виконання самостійної роботи в низькій мотивації та нерозумінні студентами мети навчання загалом, у медичному коледжі – зокрема. Відомо, що шляхи становлення позитивної мотивації у самостійному навчанні суто індивідуальні. Проте актуальною є проблема виокремлення умов, що

спонукатимуть до якісного опанування навчальним матеріалом, усвідомлюючи значущість професійних

знань, умінь і навичок. Саме у такому векторі вбачаємо перспективу подальших досліджень.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

1. Вяткин Л. Г. Система самостоятельной работы учащихся на уроках русского языка / Л. Г. Вяткин. – Саратов : Изд-во Саратовского ун-та, производственное объединение «Полиграфист», 1983. – 117 с.

2. Зимняя И. А. Педагогическая психология [Электронный ресурс] / И. А. Зимняя. – Ростов-на-Дону : Феникс, 1997. – 480 с. – Режим доступа : www.pedlib.ru/Books/2/0309/2_0309-69/shtml.

3. Зайчук Г. М. Самостійна робота студентів як фактор формування професійної компетентності майбутнього фахівця / Г. М. Зайчук, М. І. Романова // Педагогіка вищої та середньої школи : зб. наук. пр. – Кривий Ріг : КДПУ, 2011. – Вип. 32. – С. 145–151.

4. Кучер З. Форми самостійної роботи студентів за кредитно-модульної системи навчання / Зоя Кучер // Трудова підготовка в закладах освіти. – 2007. – № 5–6. – С. 52–54.

5. Малихін О. В. Теоретико-методологічні засади організації самостійної навчальної діяльності студентів вищих педагогічних навчальних закладів : дис. ... доктора пед. наук : 13.00.09 / О. В. Малихін. – Кривий Ріг, 2009. – 504 с.

6. Василенко О. В. Організація самостійної роботи студентів заочної форми навчання вищих навчальних закладів юридичного профілю : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. пед. наук : / О. В. Василенко. – К., 2008. – 22 с.

7. Шимко І. М. Дидактичні умови організації самостійної роботи студентів вищих навчальних закладів : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. пед. наук / І. М. Шимко. – Кривий ріг, 2003. – 21 с.

Отримано 20.07.17